

Krig er terrorbekæmpelse, demokratiudbredelse, en fejltagelse, stabilisering, meningsløst, fredsskabende, en kamp for vores værdier 2. del

8. uge	2011-02-22	53-312	Sol Δ 7.20 v 17.27	28 dage	2. måned
8.00	Slå M.P.E. ihjel				
9.00	Afløver Oliver & Lotte				
10.00					
11.00					
12.00					
13.00	30 Tandlæge				
14.00					
15.00					
16.00					
17.00					
18.00					
Aften: Brev til Banken					

Fra krigsidealisme til krigspositivisme

De landsdækkende avisers ledere om WikiLeaks-dokumenterne er værdifulde kilder i undersøgelsen af den herskende krigstænkning her og nu. Avisledere fastsætter ikke kun avisernes officielle holdning; de angiver i en vis udstrækning også den forståelsesramme, hvori det tilsyneladende mindre holdningsbårne stof skrives og læses indenfor, og giver fingerpeg om, hvilke emner og perspektiver redaktionerne i øvrigt prioriterer.

I **B.T.'s leder** 25.10.2010 retter Helle Ib et kritisk blik mod "de rædselsfulde følger af krigen imod terror, som den har udfoldet sig i Irak". Sagen omkring danske soldaters udlevering af fanger til tortur får Ib til at spørge, om "Danmark som krigsførende nation virkelig [kan] opretholde en nogenlunde ren samvittighed".

Foruden terrorbekæmpelse nævnes en "vision om frihed

og demokrati" som motiv bag Irak-krigen. "Men målet må aldrig hellige midlerne", kommenterer lederen, der altså benytter krigsidealerne til at kritisere krigsførelsen, men ikke den faktiske krigsførelse til at betvivle krigsmålsætningerne. Ideen om den gode krig er uantastet, og B.T.'s leder er et klart eksempel på krigsidealisme af den klassiske kritiske variant.

Det er ikke de midler, der har taget livet af over en million og fordrevet flere millioner irakere, som Ib ikke kan acceptere, og det er ikke deltagelsen i denne angrebskrig, der har plettet Danmarks samvittighed.

Politikens leder "Danmark skal lære af fejlene i Irak", 26.10.2010, skrevet af en af Danmarks førende civile krigsaktivister, Tøger Seidenfaden, fremviser adskillige af krigshumanismens kernerdyder i sit forsøg på at rehabilitere Danmark som krigsførende nation og levere en intellektuel platform, hvorfra nye krigsprojekter kan tage deres afsæt. Afghanistan- og især Irak-krigen fremstilles som afvigelser fra en "aktivistisk" kurs, vi må holde fast i. Vores "solidaritet og offervilje" er på plads, blot skal disse dyder udfoldes mere fornuftigt.

Udgangspunktet er idealistisk og kritisk:

”Danmark skal lære af fejlene i Irak”, som blev påført ”en mangeårig katastrofe uden sikkerhed for en bedre fremtid”, mens Afghanistan tegner til at blive ”et langtrukket nederlag for både de gode viljer og de sort-hvidt tænkende i vores del af verden”.

Det er imidlertid ikke vores musketerlignende karaktertræk eller noble voldshensigter, men påpegningen af ubestridelige militære realiteter, der for lederen gør en konstruktiv tilgang til krig til *en nødvendighed*. Her træder et krigspositivistisk perspektiv ind i billedet.

For alle krigsfejltagelserne i Irak og Afghanistan ”ændrer ikke ved, at det danske forsvar er omstillet til at løse internationale missioner [...] Hvordan man end vender og drejer det, er Danmark her og nu en krigsførende nation”. Som NATO-stat er Danmark nu engang i offensivt militært beredskab, det står ikke til at ændre, så vi må, hvis vi er ansvarlige, søge at få det bedste ud af det (på dette punkt har Seidenfaden en præference for at dræbe og destruere på menneskerettighedernes vegne, men forholder sig ikke afvisende over for andre krigsmålsætninger).¹ Principiel krigsmodstand bliver dermed til en slags virkelighedsfornægtelse.

Mens det er i henvisningerne til menneskerettighederne og vores humanisme, at Seidenfadens opfordring til vold appellerer til vores hjerter, er det først med den nøgterne konstatering af Danmarks kommende militære engagementers uundgåelighed, at bestræbelsen på at retlede krigsførelsen bliver det eneste fornuftige svar på ”krigens udfordring”. Der venter os ”nye opgaver” forude; vi kender dem endnu ikke, og Seidenfaden navngiver dem ikke. Men NATO og USA vil formentlig udpege dem for ham og os andre ved lejlighed. Et sted i Afrika, måske.

På nuværende tidspunkt ved vi blot med sikkerhed, at det kræver voldshandlinger at være ”et internationalt engageret land”; et internationalt engagement uden udfarende militarisme er ikke en mulighed.

Folk, der måtte være uenige i lederens holdning til krig, tilrådes at tage bestik af ”virkeligheden” selv, som jo uægtelig bl.a. rummer en dansk militærpolitik, der har underlagt sig aggressive militærdoktriner og struktureret ”Forsvaret” derefter. Det er denne ”virkelighed”, som byder, at vi må gå konstruktivt til feltet og søge svar på, *hvordan* krige bedst føres, snarere end hvorvidt de skal føres. Igen ligesom i en debat om f.eks. sundhedspolitik.

Åbensindet, pragmatisk krigspositivisme og progressiv krigshumanisme med et globalt udsyn forenes i Politikens leder. Som sådan skulle der være noget for enhver, og få ville for alvor kunne have noget imod den beherskede og eftertænksomme, om end noget rutineprægede måde, Politikens chefredaktør opildner til vold på. Der er jo desuden tale om voldsopfordringer af den slags, der dagligt udgår fra landets avisredaktioner, ikke den marginaliserede, ekstreme slags, der udløser [massive Facebook-protester og demonstrationer](#). Hvorvidt aviserne kan forbydes, tænker man ikke på at undersøge.

Den rene vare

Man kunne tro, at opfattelsen af krig som en normal og naturlig statsaktivitet, der ikke kræver videre begrundelse, alligevel hviler på udtalte idealistiske krigsforestillinger, som er blevet en integreret del af vores voldstænkning. Krigsbegrundelserne har igennem en længere årrække været i heftig rotation i den

almindelige orientering om verden, vi modtager fra medierne, og måske nærmer vi os det punkt, hvor krigsbegrundelserne er blevet indlejret i det kulturelle lag af tavs viden, vi har om verden.

Måske er situationen, at debatten om krig *er kommet videre*: Diskussionerne om grundlaget for og formålene med at gå i krig *er* blevet gennemspillet, så nu kan snakken tage sin begyndelse ved krigsførelsen som et faktum, vi konstruktivt må forholde os til.

Der er dog tegn på, at en mere grundlæggende forandring af vores krigstænkning er i gang. Jyllands-Postens og Weekendavisens ledere benytter således WikiLeaks-afsløringerne som en lejlighed til at agitere for, at hvad der i sin konsekvens er en behård krigspositivistisk indstilling, bør erstatte de illusoriske idealer, vi hidtil har brugt til at sløre krigens realiteter med.

Mens Politikens leder ikke ser en opgave i "at placere et ansvar for ugerninger", som "Danmark ifølge de nye WikiLeaks -dokumenter har et alvorligt medansvar for", vil **Jyllands-Postens leder, "Krigens illusion"**, 26.10.2010, gerne placere et politisk ansvar, ikke for al den død og lidelse, krigene har afstedkommet og fortsat producerer, men for at have fortiet, at det netop er, hvad krig primært handler om: "Politikerne har et stort ansvar for, at netop det positive billede [af vores krigsdeltagelse] har været fremherskende. De har været med til at gemme krigens gru af vejen i al deres lovprisning af blandt andet militærets civile projekter."

Jyllands-Postens leder søger at afsløre de herskende idealiserende krigsforestillinger som blændværk. Midlet er "virkeligheden". Og virkeligheden er grusom. Vi må have "den mere barske side af krigen", "krigens gru" og "krigens grusomme virkelighed" frem i lyset. Og så æde det hele råt, for grusomhed er, "hvad deltagelse i krig indebærer".

Lederen fremdrager ikke et eneste eksempel på krigshandlinger, vi ikke bør omfavne i al deres gru. Vores forestillinger om krig skal tilpasses krigens virkelighed; den faktiske krigsførelse skal ikke leve op til vores forestillinger. Derfor må vi også forestillingen om, at vi bør overholde "spillereglerne", til livs. For det gør vi jo ikke reelt set. Til forskel fra krigsidealismen benyttes idealer ikke til at legitimere krig. I stedet bruges krig som sådan til at legitimere ulovlige krigshandlinger i form af brud på Geneve-konventionerne.

Mennesker, som endnu måtte hænge fast i moralske forestillinger om krig, vil nok synes, der mangler noget i JP-lederens argumentation. For hvad er det for nogle gode ting ved krigene, der berettiger deres grusomhed (som vel i og for sig er af det onde?)? Lederen giver intet svar og er strengt taget heller ikke svar skyldig, når udgangspunktet er krigspositivistisk: Vi er nu engang i krig; dette faktum er norm nok i sig selv.

Krigspositivismen er præget af en tendens, der går igen i de fleste former for positivisme:

Den virkelighed, der bliver tilbage, når alt det normative er skrællet fra, ophøjes til norm.

Omdrejningspunktet for Anne Knudsens **leder i**

Weekendavisen, "Lukkede øjne", 29.10.2010, er "den dobbeltmoralske konstruktion", politikerne havde efterladt de danske styrker i Irak med: På den ene side skulle de danske soldater under svære betingelser kæmpe effektivt og opspore terrorister; på den anden side måtte de ikke bryde Geneve-konventionernes forbud mod at medvirke til tortur. Sådan var beskeden fra Christiansborg, og de to krav var uforenelige.

Skandalen i dette scenarie består i, at politikerne så at sige både ville være idealister og realister omkring krigsførelsen; Knudsen så gerne, at de holdt sig til det sidste. Årsagen til miseren er, at politikerne lider under "vrangforestillinger" og "dybt forankrede fordomme" om, at danskerne er krigsforskrækkede idealister (noget lignende mente Jyllands-Postens leder i øvrigt også; den ville åbne befolkningens øjne for krigens gru, ikke kun politikernes). Men det er i virkeligheden ikke tilfældet. Det danske folk besidder en langt større grad af "politisk modenhed" end politikerne og går til spørgsmålet med åbne øjne og velvillige sind, hvis ikke ligefrem regulær krigsentusiasme. Hvor ved vi det fra? Jo:

"Selv i tiden efter det frygtelige nederlag i 1864 har det kun været de konverserende lag, der ivrede for generel fredsommelighed. Bøger, film og tegneserier om vore mange fortidige krige var hele tiden utrolig populære, ligesom rollespil og computerspil med indlagt væbnet konflikt i dag."

Lederen forfølger ikke tanken videre og forklarer, hvorledes den voldsomme popularitet, krimigenren har oplevet i de senere år, afspejler en tilsvarende uforfærdet holdning til tortur, lemlæstelse og nøje gennemtænkte bestialske mord, når volden foregår i ikke-statsligt regi.

Når det gælder det blod, der udgydes på statsligt initiativ og ikke i film og tegneserier, stiller lederen sig på befolkningens side og mener øjensynligt ikke, at "generel fredsommelighed" er værd at trænge efter.

Danskerne tilskrives en principiel støtte til *krig som sådan* med alt, hvad det indebærer. Folkedybets passion for væbnet konflikt har en suveræn, uapologetisk karakter; man søger ikke tilflugt bag noble hensigtserklæringer for aktiviteter, der ikke kræver nogen undskyldning. Danskerne forstår, "hvad krig er". Mere skal der ikke til for at acceptere, hvad krig fører til, og tilsidesætte de spørgsmål om skyld og ansvar, som er bagsiden af idealismen.

For krigspositivister er spørgsmålet om retten til at føre krig underordnet:

Krig er noget, man fører.

For lederen udgør WikiLeaks-dokumenterne primært en lejlighed til at anprise det politiske format, danskerne udviser i deres omfavelse af statens vold (og deres modne bekymringer for, hvorvidt volden "nytter noget"). Dette leder frem til beretningen om de ringe udfoldelsesmuligheder, den danske krigspsyke og de kæmpende soldater levnes af politikere, der ikke forstår, at danskerne forstår, "hvad krig er".

Hvilket *ikke* leder frem til yderligere interesse for, hvad krig så er. Foruden denne bemærkning:

"Krig medfører vold; hvem vidste ikke det?"

Vi står her over for et nyt argumentatorisk trumfkort, der kan gøre rent bord, når kritikere forsøger at gøre indsigelser mod den ene eller anden angiveligt illegitime krigshandling, vi har medvirket til i kampens hede: "Det siger sig selv. Krig medfører vold. Fortæl os nu noget nyt."

[LÆS TREDJE DEL AF ANALYSEN](#)

¹ Seidenfaden synes i øvrigt at antage, at Irak- og Afghanistan-krigene er eksempler på, at "man fører krig i menneskerettighedernes [...] navn", skønt det ikke var med sådanne begrundelser, at krigene blev startet. Antagelsen hviler øjensynligt på, hvad man kan kalde den idealistiske fejlslutning, som er udbredt i journalistikken. Den

bagvedliggende logik er: "Jeg mener, krige skal fremme menneskerettigheder. Vi og vores allierede har gode krigsmålsætninger. Ergo forsøger vi at fremme menneskerettigheder med vores krige."